

Просто перемогти – замало

Трамп уже не популярний, демократи лідирують. Але перемога на проміжних виборах аж ніяк не вирішить їхні внутрішні проблеми.

Демократи вже одного разу повірили, що зможуть перемогти Дональда Трампа. Два роки по тому їхні шанси кращі, ніж будь-коли, але сумніви все одно є. До проміжних виборів всього кілька днів, і ситуація багато в чому нагадує фінальний ривок президентської виборчої кампанії 2024 року. Тоді йшлося про одну людину, тепер – про всіх 435 депутатів Палати представників і 35 із 100 членів Сенату. Вже в 2024 році Демократична партія переконувала саму себе більше, ніж виборців, що вийде з цієї гонки переможцем. При цьому сумніви все ж були, не останньою чого через відхід президента Джо Байдена за три місяці до виборів. І нині також оглядачі закликають уникати надмірного оптимізму й не чекати так званої синьої хвилі, тобто абсолютної перемоги демократів. Причина – «фактор Трампа». Демократи надовго запам'ятають його вражаючу впевненість в собі й здатність до повернення на політичну арену. Цитата Трампа: «Врешті все буде добре. Знаєте, чому? Бо так завжди буває».

Ця впевненість є звичайною частиною передвиборчої кампанії. А от невпевненість демократів дивує: нині вони мають значно кращі результати в опитуваннях, ніж тоді, а от президент Дональд Трамп – набагато гірші. Він, як кажуть у США про низькі рейтинги, під водою. Навіть глибоко під водою: підтримує його лише третина населення. Проте він бореться за свою партію, вступає в виборчу кампанію і відпрацьовує шалений графік публічних виступів. Літак, придбаний в Катарі, переобладнаний і перефарбований, постійно перебуває в експлуатації як *Air Force One*, а повітряний простір над аеропортом призначення в цей час повністю закривають для цивільного повітряного руху. Трамп літає в ті штати, які, власне, мали б бути міцно в руках республіканців: Аляску, Канзас, Айову, Південну Кароліну. З огляду на погані результати опитувань, це сізифова праця, але це Трамп, який два роки тому здобув, здавалося, неможливу перемогу.

*З багатьох причин
невдоволення урядом в
центрі уваги одна:
зависока вартість
повсякденного життя*

Демократам варто все-таки бути впевненішими. Більшість в Палаті представників, схоже, вже у них в кишені, і на перевагу в Сенаті теж достатньо високі шанси. Опитування показують стабільну тенденцію. Відомий політичний аналітик Нейт Сільвер оцінює імовірність перемоги демократів в Палаті представників у 93,6 відсотка, а в Сенаті – аж в 75 відсотків. Це не дивно, адже з багатьох причин недоволення урядом в центрі уваги одна: зависока вартість повсякденного життя. Тривала інфляція, високі ціни, зростання цін на пальне, високі відсотки за іпотеку, дороге медичне обслуговування. Лише за період з лютого до жовтня відчутно посилювалося недоволення зростанням цін, особливо на пальне: частка тих, хто заявив, що ледве може собі його дозволити, зросла з 28 відсотків до нинішніх 71 відсотка. І це на тлі зростаючого державного боргу.

Над усім цим нависає війна в Ірані, яка доволі сильно обурило не лише республіканців, а насамперед незалежних виборців. Відмова від воєнних операцій за кордоном стала важливим чинником перемоги Трампа на виборах. Під час інавгурації він казав, що його успіх слід оцінювати «за тими війнами, в які ми не вступаємо». Також треба врахувати критику жорстоких дій проти мігрантів, зокрема меншин, таких як латиноамериканці. Республіканська партія тепер не може повною мірою розраховувати на їхні голоси.

Однак слабкість республіканців сама по собі не гарантує сильну позицію демократів. Незважаючи на позитивні результати опитувань, є три проблеми, що можуть зіпсувати їм вечір виборів, і посередній результат не виключений.

По-перше, передвиборча кампанія показала, наскільки глибоко розколота партія. Перемогти республіканців намагаються два різні, конкуруючі між собою табори. З одного боку – бунтівники лівого та прогресивного спрямування, які прагнуть частково відійти від нинішньої політичної системи, бо реформувати її вже не вважають за можливе. Їхня мета – більше соціальної справедливості, менше корупції і значно більше довіри. Також мова про те, щоб переосмислити поняття робітничого класу, як пропонує мер Нью-Йорка Зоран Мамдані: це люди, які докладають великих зусиль, щоб

забезпечити собі засоби до існування, тому майже не мають часу й грошей на дозвілля. До цих бунтівників (покровителем яких, безперечно, є Берні Сандерс, сенатор від штату Вермонт) належать кандидати до Сенату Абдул Ель-Саєд (Мічиган) і Чарльз Букер (Кентуккі), а також кандидатки до Палати представників Клер Вальдес (Нью-Йорк) і Мелат Кірос (Колорадо).

З іншого боку стоять прихильники реформ – помірковані ліві, які ще вірять в систему і її здатність до оновлення. На їхню думку, економіку й політику треба краще збалансувати, щоб справедливіше розподіляти добробут. Серед їхніх лідерів – кандидати до Сенату в консервативних штатах Джорджія (Джон Оссофф) і Техас (Джеймс Таларіко), а також кандидатки до Палати представників Ребекка Кук (Вісконсин) і Пеггі Фланаган (Міннесота). Саме на цих двох кандидатів до Сенату покладають великі надії не тільки на період проміжних виборів, а й на майбутнє в разі їхньої перемоги.

*Виборці хочуть бачити
нові обличчя і навіть
готові ризикувати,
голосуючи за
недосвідчених
кандидатів*

По-друге, демократам досі не вдалося знайти переконливих відповідей на ті питання, що ставив Трамп за свої два терміни на посаді: якою має бути економіка США, щоб вони далі були наддержавою? Яку роль вони хочуть відігравати на міжнародній арені в майбутньому? Хто належить до Америки і кому належить Америка? І як партія планує відновлювати втрачену довіру до інститутів, демократії, і насамперед до «американської мрії»? 25 років тому 60 відсотків американців ще довіряли уряду. Нині – 17 відсотків. Падіння популярності республіканців аж ніяк не переросло в захоплення демократами. Обидві партії мають приблизно однаковий рівень підтримки: трохи менше 50 відсотків. Це пояснює, чому в виборах беруть участь незалежні кандидати. Виборці хочуть бачити нові обличчя і навіть готові ризикувати, голосуючи за недосвідчених кандидатів.

Третя проблема – гірка суміш майже необмежених фінансових ресурсів і так само майже необмеженого використання штучного інтелекту в передвиборчій кампанії. Мова про мільярдні суми. Виборчий фонд республіканців переповнений. Сам мільярдер Ілон Маск виділяє на вибори \$366 млн, щоб допомогти республіканським кандидатам, насамперед у своєму рідному Техасі, здобути перемогу. З

цим тісно пов'язане зростання кількості фейкових новин, створених за допомогою ШІ, у вигляді текстів і зображень, які в соціальних мережах зазвичай поширюються без будь-якої фільтрації. Практично нічим не обмежується висвітлення подій, які ніколи не відбувалися. Реальні події в той самий час заперечуються або замовчуються. Штурм Капітолію фанатичними прихильниками Трампа 6 січня 2021 року є яскравим прикладом цього: хоча він справді був, в деяких колах, і не тільки в частині руху MAGA, цього не визнають.

Все це свідчить про те, що перемога демократів на виборах ще не означатиме визначення політичного курсу. Успіх на проміжних виборах не обов'язково є першим кроком в напрямку демократичного (або чергового республіканського) президентства з 2029 року, ні за змістом, ні в кадрах. Але дещо здається очевидним: республіканці рано чи пізно втратять в особі Трампа найкращого агітатора, здатного за власним бажанням контролювати щоденні заголовки медіа й політичний дискурс. Проте демократам не слід зупинятися на можливому виборчому успіху. Навпаки, вони мають об'єднати різні рецепти успіху своїх кандидатів і на їхній основі розробити спільний шлях до президентських виборів 2028 року. Щоб усе було добре, але не в трампівському розумінні.

Переклад з німецької Дар'ї Прусенко

Райнгард Крумм

Д-р Райнгард Крумм (Reinhard Krumm) очолює представництво Фонду ім. Фрідріха Еберта у Вашингтоні. Раніше він очолював представництво в країнах Балтії в Ризі, Регіональний офіс заради Співпраці та Миру в Європі (ROCPE) у Відні, був керівником відділу Фонду в Центральній і Східній Європі в Берліні, а до цього - главою представництв у Центральній Азії та Росії. Він писав для багатьох німецьких ЗМІ, зокрема був кореспондентом Deutsche Presse Agentur і Der Spiegel.

